

hogy az erdőtulajdonosok a fapiacz helyzete felől és az elérhető árak felől nincsenek kellőleg tájékoztatva. Csak így történhetett meg, hogy egyik városunk luczfenyő-állományát a közelmúltban tartott árverésen 150%-kal túlfizették, amennyiben a vevő a köbméterenkénti 3·20 K, szóval *három korona husz fillér* becsárral szemben *8·01 K-át* kínált köbméterenként. Az illető város 67.340 K-val többet kapott az áruba bocsátott faállományért, mint amennyire az becsülve volt. Ez az eset is azt bizonyítja, hogy az erdésznek és az erdőtulajdonosnak a fapiacz mindenkori helyzetét ismernie kell, mert ezáltal nagy anyagi károktól megmenekül.

A harmadik ok, amelyre itt reámutatni óhajtunk az, hogy míg Württembergben s általában a német birodalomban a fa termelési helyéhez rendszerint igen közel talál fogyasztóra, addig a mi fatermelésünk, még a belföldön felhasznált rész is, többnyire nagyobb távolságra szállítandó. (Fr. L.)

## HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

### HIRDETMÉNY.

A folyó évi tavaszi erdészeti államvizsgálat április hó 29-én s az erre következő napokon fog a fennálló szabályzat értelmében Budapesten megtartatni.

Budapest, 1907. évi márczius hó 30-án.

*M. kir. földmívelésügyi miniszter.*

### KÜLÖNFÉLÉK.

**Az erdészeti főiskola áthelyezése és — Kolozsvár.** Inter duos litigantes... czimen az Erdélyi Hirlap márczius 21. és 22-én megjelent számai Orosz Antal m. kir. erdőmester tollából két közleményt hoznak, amelyek egyfelől az erdészeti főiskola áthelyezése körüli harcz történetét adják elő, másfelől pedig a főiskolának Kolozsvárra való áthelyezése mellett törnek lándzsát.

Szerző csodálkozik azon, hogy sem az Országos Erdészeti Egyesület, sem a főiskola tanári kara a főiskola székhelyének

megválasztásánál nem gondolt Kolozsvárra, holott szerinte mind-azok a tényezők, amelyek az erdészeti főiskola elhelyezésénél szükségesek, hazánk egyik városában sem található meg oly összeségben, mint Kolozsvárt.

Ezt bizonyítani igyekvő fejtegetéseit a következőkben idézzük:

„Ha arra vagyunk tekintettel, hogy a tanári kar tudományos működését megfelelő körben folytassa, a tanuló fiatalság a kultúra magas fokán álló közönséggel érintkezve, magasabb foku társadalmi képzettséget sajátítson el, legyen meg a tanári kar óhajta szerint annak is a lehetősége, hogy rokon tudományos szakot is találjon, közel legyen tanulmányozásra alkalmas erdő s az erdőüzemek megtekintése sok időbe és költségbe ne kerüljön: mint ugyyszólva egyedül álló helyre, Kolozsvár városra kell rá mutatnunk, mely az erdészeti főiskola, a tanári kar és a tanuló ifjuság minden igényét a legteljesebb mértékben képes kielégíteni.

Hisz itt van falaink között a modern igényeknek megfelelően mindenféle gyűjteményekkel felszerelt egyetem, a rokonszakot művelő gazdasági akadémia és ezeknek botanikus kertjei, mik az erdészeti főiskola igényeinek megfelelően kibővíthetők, illetőleg a tervbe vett áttelepítéskor az erdészet igényeinek is megfelelően berendezhetők volnának.

Nem ütköznék akadályokba egy tanulmányi célokra alkalmas erdőterületnek a róm. kath. státustól való megszerzése, valamint a csemetekertek és főiskola számára szükséges területeknek biztosítása sem.

A gyakorlati ismeretek megszerzése céljából sehol oly könnyen hozzáférhető helyek nincsenek, mint Kolozsvár közeli és távolabbi vidékén, mert hisz tudjuk, hogy a Szamosvölgy felső részében a kincstári erdőkezelésnek két gondnoksága van, melyekben nagyarányu kihasználás, tüzi és épületi fatermelés, usztatás és a kihasznált erdők újra erdősítése folyamatban van. Hidegszamoson gőzfűrész-üzem, mely a kiépítendő villamos vasuton 37 percz alatt elérhető és bármikor megtekinthető lesz, Tordán cellulose-gyár, a kincstárnak Görgényben most épült erdei vasutja és nagyarányu erdőkihasználása, Herbusban modern gőzfűrésze és bükkfa-feldolgozó telepe van, ami Kolozsvárról egy napi kirándulással könnyen tanulmányozható.

A maros- és szamosmenti tutajozás, a beszterczei és székely erdőknek kihasználása, mind olyan könnyen megközelíthető objektumok, miket e kérdés elbírálásánál figyelmen kívül hagyni nem lehet.

Kolozsvár — mint székhely — mellett az is nagy súlylaval esnék a mérlegbe, hogy máris székhelye egy kincstári erdőigazgatóságnak, állami erdőhivatalnak és kir. erdőfelügyelőségnek s így a fiatalságnak már tanulmányai közben alkalom nyújtatnék arra, hogy az adminisztrációba betekintést nyerjen.“

Befejezésül a szerző felhívja Kolozsvár városát, hogy tegyen lépéseket az erdészeti főiskolának oda leendő áthelyezése érdekében.

Részünkről készséggel elismerjük, hogy Kolozsvár, mint egyetemmel bíró nagy és fejlődésre alkalmas város, az erdészeti főiskola elhelyezése tekintetében számos érvet hozhat fel maga mellett. A fővárossal azonban, szerény nézetünk szerint, még sem veheti fel a versenyt, mert ez ugy az oktatásnak és a hallgatóknak, mint a tanárok tudományos működésének érdekeit tekintve, mégis csak előnyökkel bír; a fővárosban továbbá fokozott mértékben számíthatunk arra, hogy földbirtokosaink fiai az erdészeti főiskolát látogassák, a tanári kar az *egész* ország előtt reprezentálja a magyar erdészeti tudományt és az *egész* ország erdészeti adminisztrációjára és szakéletére gyakorolja azt a termékenyítő hatást, amelyet tőle várunk. Kolozsvárnak kevésbé központi fekvése mellett mindez inkább csak az erdélyi megyékre vonatkozólag következne be. Végül ami a gyakorlati oktatást illeti, az erdélyi részeknek ma még nagyobbára igen külterjes, sok helyen inkább a „kihasználás“, mint az *erdőgazdaság* jegyében álló erdészete talán kelletnél nagyobb mértékben nyujtana oly képeket a hallgatóknak, amilyeneknek meggyökeresedését nem kívánhatjuk. Ebben a tekintetben természetesen néhány Kolozsvárhoz közel fekvő, nemcsak az ottani viszonyoknak, hanem az erdészeti tudomány mai színvonalának megfelelő gazdaság lényegesen javíthatná a helyzetet, az újabb idők néhány modern berendezése egymagában azonban még távolról sem elegendő arra, hogy egyik vagy másik birtokot erre a színvonalra emelje.

Egészen véve Orosz Antal közleményét, habár a magyar erdészet képviselőinek többsége által elfoglalt álláspontot a magunk

*Ja Pető — azt még Kolozsvár sem  
győzheti le — érvekkel!!*

részéről helyesebbnek tartjuk és mellette kitartunk, a főiskolánk áthelyezése körüli véleménynyilvánítások között figyelemre méltónak és rokonszenvesnek tartjuk.

**A Magyar Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesülete** márczius hó 24-én tartotta közgyűlését Kálnoki Bedő Albert dr. ny. államtitkár elnöklete alatt. A választmány jelentéséből az egyesület 1906. évi működésének főbb mozzanatait a következőkben ismertethetjük röviden:

Az egyesület, miután az érdekeltek részéről több alkalommal az a panasz merült fel, hogy a kincstári tölgyerdők eladásánál a fa kitermelésére és kifuvározására kitűzött határidő oly rövid, úgy hogy a mai munkásviszonyok mellett a fa feldolgozása és kiszállítása ezen a határidőn belül nem teljesíthető, annak meghosszabbítását kérelmezte. (A kitermelésnek és szállításnak a nyári időre való kiterjesztése tudvalevően az illető erdők felujulásának szempontjából igen aggályos.)

Minthogy a német vámhivatalok a nyers tölgyfrizekre kocsi rakományonként 72 márka helyett tévesen 500 márka vámot vetettek ki, az egyesület ez ügyben panaszt emelt, amelynek következtében ez a sérelem orvoslást nyert.

Sikerrel járt továbbá az egyesület azon felterjesztése, amely a fűrészekhez szállított gömbölyű fa kedvezményes szállítási díjtételének további fentartására vonatkozott.

Az Országos Erdészeti Egyesülettel és a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségével karöltve a faanyagok kiviteli kedvezményének változatlan fentartása érdekében is lépéseket tett, melyek eredménye azonban még kétes. Ugy szintén a szőlőkarók szállítására nézve a Máv. árudijszabásához kiadott 1907. évi függelékben foglalt sérelmes rendelkezés ellen is felszólalt. (Ugyanily értelemben az Országos Erdészeti Egyesület is felírt a kereskedelemügyi miniszterhez.)

Felterjesztéssel élt továbbá az egyesület a faforgalmat bénító vagonhiány megszüntetése és a kereskedelemügyi miniszter által a keskenyvágányu (erdei) vasutakra megállapított új, az erdőgazdaság és fatermelés érdekeit teljesen mellőző szabványok ügyében, mely utóbbi tekintetben a Fakereskedők és Faiparosok

Országos Egyesületének kívánságai lényegileg teljesen egyeznek az Országos Erdészeti Egyesület által is kifejezett óhajokkal.

A titkári jelentés végül megemlékezik az egyesület egyes tagjainak áldozatkészségéből a budapesti kereskedelmi akadémián fentartott fakereskedelmi szaktanfolyamról, mely az elmúlt téli félévben is működött.

Az egyesületnek ezidőszerint 5 alapító, 11 pártoló és 219 rendes tagja van. Vagyona 5822 K, melyen kívül még a néhai Vuk Mihály-féle 10.541 K tőkével rendelkező alapítványt kezeli.

A titkárnak és a pénztárosnak jelentése tudomásul vétetvén és a választmány kiegészítettvén, a közgyűlés Scheiber Endre indítványára az elnöknek, választmánynak és tisztikarnak sikeres működésükért elismerését és köszönétét fejezte ki.

**Magyarországi Fakereskedők Egyesülete** czimén a közel-múltban Budapest székhelylyel új egyesület alakult, amely márczius hó 24-én tartotta ez évi közgyűlését. A fakereskedelem körében már hosszabb idő óta bizonyos forrongás észlelhető, amely különösen a belföldi fakeresletnek az újabb időben mutatkozó jelentékeny emelkedésével a vidéken terjedt és a „fatermelők“ és „fakereskedők“ közötti ellentéteket kiélesítette. „Fatermelő“ alatt ebben az esetben, erdeinknek ma még szélében alkalmazott tövön való eladása mellett, nem az erdőbirtokos, hanem az erdőt vásárló és fűrészt bérlő vagy saját fűrészszel bíró nagykereskedő értendő, míg a fakereskedő ezen megkülönböztetés szerint főképpen a közvetítő kereskedelemmel foglalkozik.

Az új egyesület célja és irányzata kitűnik Pollák Gyula titkárnak a választmány nevében felolvasott jelentéséből. Eszerint az egyesület megalakítását a fakereskedők közötti egyetértés hiánya, a tulhajtott, egymást károsítani törekvő verseny tette szükségessé.

„Félreértések elosztatása végett“ a titkár ugyan kijelenti, hogy az egyesület senki ellen sem irányul, de ennek a továbbiak ugyan-csak ellentmondanak, mert az egyesület első dolga volt az utóbbi időben mindinkább elharapódzott azon, tagjaira káros szokás ellen küzdeni, *hogy egyes termelők a fakereskedők megkerülésével fogyasztóknak közvetlenül szállítottak.* Evégből felkéri a titkár a közgyűlés tagjait, hogy kötelezően jelentsék ki, hogy oly ter-

melőtől, ki áruját fogyasztónak adja el, nem vásárolnak, tehát ezekre kimondják a bojkottot!

A tulságos versengés által okozott surlódások kiegyenlítése céljából tervbe van véve a választmánynak biráskodó hatalommal való felruházása, melynek a tagok magukat alávetni tartoznak. Szükség esetén az egyesület hivatva lesz a „károsító elemekre“ presszió által is hatni. Hogy mily eszközökkel, az nincsen megmondva.

Amint tehát látjuk, az új egyesület a harcz jegyében alakult és nemcsak kifelé, tehát a termelőkkel akarja a harczot felvenni, hanem a saját kebelében is oly értelmű működést óhajt folytatni, amely a gyakorlatban alighanem a folytonos belső harczok kutforrása lesz. Hogy ily körülmények között kifelé tud-e majd kellő erővel fellépni, a jövő fogja megmutatni.

Kiterjeszkedett a 4 hó előtt alakult egyesület működése a Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesülete által készített és már a tőzsdéhez felterjesztett fakereskedelmi szokványok átvizsgálásával is, ezt azonban még nem fejezte be. Az egyesület Budapesten kívül 24 vidéki körzetet szervez.

A tagok száma 53 budapesti, 303 vidéki. Elnök *Neuschloss* Emil (Budapest), *Bányász* Mór (Temesvár), alelnökök *Adler* József, *Lord* Adolf, *Löwy* Ármin, *Wallerstein* Sámuel.

Az erdőgazdaság szempontjából ez új egyesület céljait több tekintetben aggályosnak kell jeleznünk. Mi teljes mértékben méltányoljuk a közvetítő fakereskedelem nagy fontosságát és szerepét az erdei és faipari termékek értékesítése körül, amely különösen nálunk, ahol az országnak nagy része erdővel nem bir, mindig szükséges tényezője lesz közgazdasági életünknek. A termelő és fogyasztó közötti közvetlen összeköttetés elleni késhegyig menő harczot azonban egészséges jelenségnek éppenséggel nem tarthatjuk.

**A közlegelők javítása.** *Darányi* földmivelésügyi miniszter a közlegelők közgazdasági hivatásának fokozott jelentőségére való figyelemmel és hogy e területek helyes kezelésére utmutatást adjon, mintát dolgozott ki a közlegelők használatának szabályozására és a belügyminiszter hozzájárulásával megküldötte a törvényhatóságoknak. Közelebbről az a célja ennek az intézkedésnek, hogy gyorsítsa a közös legeltetés rendezését, megindítsa a legelők helyes

és kellő kihasználását, a legelőjavítás föladatainak teljesítésére ösztönözze és utasítsa a községeket és a közbirtokosságokat.

A miniszter fölhivtá a törvényhatóságokat, hogy a mintaszabályzatban kifejezésre jutott czélok szolgálatában, e minta nyomán a szabályzatoknak mielőbbi megalkotására hassanak, de a jövő legeltetési időig okvetetlenül gondoskodjanak a mintaszabályzat figyelembevételével a legelőrendtartásról. A mintául küldött legelőrendtartás főbb rendelkezései a következők: A szabályzat kimondja, hogy a közlegelőt másra, mint legeltetésre használni és részben vagy egészben fölosztani nem szabad. A közlegelő határjelekkel látandó el, ezeknek a határjeleknek épségéről a községi előljáróság gondoskodik. A közlegelőkön a szabályszerűleg megállapított legeltető díj lefizetése mellett minden községi lakos hajthat ki jószágot. Megállapítandó azonban a legelőre kihajtható jószág száma és ha tulterhelés mutatkozik, első sorban a kiscgádzák jószágait kell a közlegelőre engedni. Idegen községbeli lakosok lábas jószágai csak akkor vehetők föl a legelőre, ha a legelőre fölhajtható jószág a községi lakosok által tartott jószágból nem telik ki. Megállapítandó a legelőszabadítás ideje és az az idő, míg a legeltetés tart. Megállapítandó területileg az egyes állatnemek legeltető helye és így az új rendtartás szerint külön a tehén, külön a juh és külön a sertések legeltető helye. Legfontosabb azonban a legelőjavításra irányított rendelkezés. Eszerint a községi előljáróság köteles gondoskodni arról, hogy a közlegelő összes területe az állatok táplálására alkalmas füvel legyen begyepesítve. Ha a gyep ritka vagy kopár, gondoskodni kell a terület kiméléséről és fűmaggal való bevetéséről. Az ilyen fűmaggal bevetett területre marhát mindaddig tilos hajtani, míg a gyep kellően meg nem erősödött. Minden ősszel a közlegelőt az előljáróság boronáltatja meg, a legelőszabadítás előtt négy héttel megfogasoltatja. A káros növényt, gyomot, tüskét stb. az előljáróságnak kötelessége irtatni. Kellő számu itatóról, delelőről, védőhelyről szintén az előljáróság gondoskodik. Aki a legeltető szabályok ellen vét, kihágást követ el és kétszáz koronáig terjedhető büntetés alá esik.

Darányi ez új rendelete a mai viszonyok között, mikor a kiscgádzáknak nincs elégséges legelőjük s ami van, az is rossz,

tényezője lesz állattenyésztésünk erősebb fejlődésének, amelyet a magyar erdőgazdaság is örömmel fogadhat.

**Helyreigazítás.** „Erdőirtások az Ipoly vizkörnyékén“ czimen lapunk f. é. 6. számában közölt hirben a losonczy járási erdőgondnokságnak és az ottani főszolgabirói hivatalnak szerepére nézve foglalt szöveg félreérthető is lévén, a cikk szerzője annak közlésére kért fel, hogy amidőn reámutatott arra, hogy a közigazgatási erdészeti bizottság rendelkezései, amelyek végrehajtásának ellenőrzésére az említett két hivatal felhivatott, eredményesek nem voltak, nem óhajtotta kétségbe vonni, hogy e hivatalok a határozatnak megfelelő kötelességszerű lépéseket, bár eredményük nem volt, meg ne tették volna. Mivel azonban szavai, amelyekkel kifejezi, hogy e két hivatalnak ez ügyben való működését nem ismeri, esetleg ilyképpen is értelmezhető, jelen helyreigazításával minden félreértést ki kíván zárni.

Ugyanez ügyben Hajdu János m. kir. főerdész arról értesít, hogy a kérdéses erdők, mint magántulajdont képező erdők, nem állanak állami kezelés alatt, amit egyébiránt az illető közlemény nem is állított. A helyzetet kevésbé sötét színben látja, mint a közigazgatási erdészeti bizottság, amennyiben ott ezidő szerint kopár nincs, csupán 8—900 hold régi elhanyagolt vágás.

A kérdést remélhetőleg teljesen tisztázza és megnyugtató módon megoldja az a helyszíni szakértői szemle, amelyet értesülésünk szerint a földmivelésügyi miniszter elrendelt s amely az illető terület talajának minősítését hivatott felülvizsgálni.

**Az áruforgalmi statisztikai értékmegállapító bizottság.** A kereskedelmi m. kir. miniszter az Őfelsége által 1901. évi márczius hó 24-én jóváhagyott szervezeti szabályzat alapján működő magyar áruforgalmi statisztikai állandó értékmegállapító bizottságba kinevezte az erdőgazdaság és fakereskedelem köréből: szakosztályi elnökké: *Vuk* Gyula tőzsdetanácsos, faárugyárost, Budapest; bizottsági tagokká pedig: *Schanzer* Ignác, a Wolfner S. donga- és fakereskedő cég tulajdonosát, Budapest; *Schmidt* Károly erdőtanácsost, Budapest; *Schulz* Manó fatermelőt, Budapest; *Thék* Endre butorgyárost, Budapest; *Weiszmayr* Oszkár gőzfűrésztulajdonost, Eszék, az Országos Erdészeti Egyesület tagjait.

**A kopár, futóhomok s vizmosásos területeken teljesített erdősítések állami segélyezése 1906-ban.** A m. kir. földmivelésügyi miniszter azokat az anyagilag szorultabb helyzetben levő birtokosokat, kik a közgazdasági érdekből befásítandó kopár, futóhomok és vizmosásos területeken az 1906. év folyamán önként, illetőleg az erdősítéseknek az 1879. évi XXXI. t.-cz. 165-ik szakasza alapján való elrendelése előtt, erdősítéseket sikerrel foganatosítottak, mint a megelőző években, ebben az évben is, állami pénzsegélyben részesítette.

A teljesített erdősítések közgazdasági értékéhez és fontosságához képest 418 birtokos között 1500·93 k. hold kiterjedésű kopár terület beerdősítése után utólagosan 29.531 K 20 fill. pénzsegély osztatott ki.

Ezen a segélyösszegezen felül azonban már az 1906. évben 283 olyan birtokos között, kik 1274·61 k. hold kopár területet beerdősítettek s a pénzsegélynek azonnal való kifizetésére valóban rá voltak szorulva, az erdősítések teljesítésének beigazolása után 26.256 K segélyt fizettetett ki és ugyanabban az évben még 33.574 K 40 fill. államsegélyt utalványozott ki 150, állami kezelés alatt álló, veszélyesebb jellegű, mintegy 1012·71 k. hold kiterjedésű kopár terület birtokosa részére, az illető területeket kezelő állami erdőtiszt kezéhez olyan célból, hogy ezeknek az összegeknek felhasználásával az illető területek sürgősen s biztosabb sikerrel államköltségen beerdősíttessenek.

Ezek szerint tehát az elmúlt 1906-ik évben összesen 851 birtokos részére, mintegy 3788·25 k. hold kiterjedésű kopár, vizmosásos s futóhomok területen létesített, közgazdasági szempontból szükségesnek elismert erdősítések után 89.361·60 K állami pénzsegély engedélyeztetett.

**Erdei iparvasut építése.** A Marosvölgyi Fatermelő részvénytársulat a lomnásvölgyi fenyőerdő termékeinek kihasználására 23 km hosszú iparvasutat épít. A vasut a Lomnás patak völgyéből indul ki s Toplicza (Maros-Torda m.) községen át a kiépítendő topliczai máv. vízállomásnál végződik. A vonalon csak egy helyen van 70 m sugaru ív, a többi 100—300 m sugárral van tervezve. A vonal a tehervontatás irányában folyton esik, a maximális lejtő 32<sup>0</sup>/<sub>00</sub> 200 m hosszban, az átlagos emelkedés 16<sup>0</sup>/<sub>00</sub>. A görbületek

enyhesége s a közbeiktatott egyenesek hossza a legkedvezőbb üzemre adnak kilátást. (Vállalk. L.)

**Dalmácia kopárainak erdősítése.** Az osztrák kormány újabban különös súlyt helyez Dalmácia közgazdasági fellendítésére. Az erre vonatkozó széleskörű programban az ottani óriási területű kopárok erdősítése is szerepel. Ezekből egyelőre 10—15 év alatt 18.000 hektárt szándékoznak beerdősíteni és az erre szolgáló állami hozzájárulást fokozatosan évi 200.000 K-ra fogják emelni.

**Halálozás.** *Orosz István* erdőőr, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja márczius hó 10-én meghalt. Béke hamvaira!

## VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Zathureczky Vilmos* m. kir. főerdész az idő szerint szolgálatképtelenségére való tekintettel — hasznos szolgálatainak elismerése mellett — ideiglenesen nyugalomba helyezte.

\*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Toperczer Árpád* m. kir. erdészjelöltet a lipitújvári főerdőhivaltól — saját kérelmére — a besztercebányai erdőigazgatóságához helyezte át.

\*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Braxatoris Zoltán* végzett erdészeti főiskolai hallgatót a magyarországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámába a lipitújvári főerdőhivatalhoz ideiglenes minőségű m. kir. erdőgyakornokká nevezte ki.

\*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter az állami kezelésbe vett erdőknél alkalmazott erdőtisztek létszámában áthelyezte *Zachár László* m. kir. erdészjelöltet Aradról a trencsényi m. kir. állami erdőhivatal kerületébe Nagybitsére s megbizta az ottani m. kir. járási erdőgondnokság ideiglenes vezetésével.

\*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter az állami kezelésbe vett községi s némely más erdőket és kopár területeket kezelő erdőtisztek létszámában *Harvich Ernő* uradalmi erdőtisztet a segesvári m. kir. állami erdőhivatalhoz erdészjelöltté kinevezte.